

Financiële overwegingen bij de “Toekomstvisie gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude”.

Financiële situatie 2013

De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude heeft te maken met repressief provinciaal financieel toezicht en bij het aanbieden van de 2^e Marap voor 2013 spreekt het college de verwachting uit dat, naar de huidige inzichten, een sluitende jaarrekening 2013 kan worden aangeboden aan de gemeenteraad.

Financiële situatie 2014

De gemeenteraad heeft op 7 november 2013 een sluitende Programmabegroting voor 2014 vastgesteld. De door het college aangeboden 1^e suppletoire voor 2014 bevestigt dit nog eens. De verwachting is gerechtvaardigd dat de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude ook in 2014 te maken zal hebben met repressief provinciaal financieel toezicht ondanks dat, zowel in de Programmabegroting 2014 als de 1^e suppletoire 2014, is aangegeven dat er ingaande 2015 financiële problemen op de gemeenten afkomen die nopen tot een bezuinigingsoperatie.

Financieel beeld 2015 - 2017

In zijn algemeenheid is het financieel beeld voor gemeenten na 2014 niet rooskleurig:

- er is, zoals bij de Programmabegroting 2014 al gemeld, sprake van een afname van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Voor de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude is sprake van een minderopbrengst van deze belangrijkste inkomstenbron van gemeenten van €. 199.444 in 2015;
- de bouwleges komen onder druk te staan (in 2014 is nog sprake van geraamde legesopbrengst van €. 225.000 maar het is de vraag of dit structureel het geval zal zijn)
- de verwachting is dat er landelijk sprake zal zijn van een stijging van het aantal bijstandscliënten (de gemeente ontvangt een extra bijdrage van het rijk omdat de gemeentelijke bijdrage hoger is t.o.v. het landelijk gemiddelde maar het is de vraag of deze regeling structureel in stand blijft)
- de verwachting is dat veel gemeenten afboekingen zullen moeten doen omdat de marktwaarde van hun bezittingen de boekwaarden overstijgt (dit effect lijkt aan onze gemeente voorbij te gaan);
- de 3 transities worden aan de gemeenten doorgegeven met een efficiencykorting door het Rijk van, naar verwachting, minimaal 20%. Hoewel er nog altijd geen exacte duidelijkheid bestaat over deze mega operatie is het de vraag of de door veel gemeenten aangehouden stelling dat de uitvoering budgetneutraal moet gaan plaatsvinden houdbaar zal blijken;

Naast deze landelijke effecten is sprake van enkele eigen effecten voor Haarlemmerliede en Spaarnwoude:

- in onze exploitatie rekening gehouden met een opbrengst precariobelasting van €. 151.000. Vanwege de beroepsprocedure en de roep om reparatiewetgeving die moet leiden tot opheffing van deze belastingsoort is sprake van een risico. Dit werd overigens ook onderkent door uw raad bij de Algemene Beschouwingen,
- voor 2015 zijn een tweetal bezuinigingen opgenomen die nog gerealiseerd moeten worden te weten een bezuiniging op de leiding van de organisatie van €. 25.000 (oorspronkelijk €. 50.000) en een middagsluiting van het gemeentehuis (€. 25.000).

Gesteld mag worden dat de nieuwe gemeenteraad medio 2014 voor een flinke uitdaging staat waarbij een investeringsstop, personeelsstop en belastingverhogingen onontkoombaar lijken en preventief provinciaal toezicht op de loer ligt.

Fusie versus regiemodellen

Regiemodel

Bij een uitsluitend ambtelijke fusie treedt volgens de bijdrage van WagenaarHoes een flinke bezuiniging op ten opzichte van de huidige exploitatiekosten. Althans dit bleek uit de modellen:

- Blaricum, Eemnes en Laren
- Ten Boer en Groningen
- Aalsmeer en Amstelveen
- Beemster en Purmerend

Omdat er in HenS een gemeenteraad, griffier, burgemeester en wethouders, gemeentesecretaris en een beperkt ambtelijk apparaat zal resteren om raads- en collegevergaderingen te houden en raads- en collegestukken te redigeren (waaronder o.a. eigen verordeningen op uiteenlopende terreinen en een Begroting, Maraps en Jaarrekening) zal de besparing mijns inziens beperkt zijn ten opzichte van een bestuurlijke fusie. Behalve de extra personeelkosten zullen ook de huisvestingskosten grotendeels resteren en zullen de kosten van de dienstverlening door de gastgemeente (onder meer op basis van de overgang van een deel van het nu aanwezige ambtelijk apparaat in HenS) moeten worden betaald.

Uit de ervaringen opgedaan bij de overdracht van taken aan Gemeente Belastingen Kennemerland Zuid (GBKZ), de Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken (IASZ), de Stichting Regionale Inkoop IJmond en Kennemerland (RIJK), de Veiligheidsregio Kennemerland (VRK) blijkt telken male dat dit zinvol is omdat de kwetsbaarheid van de gemeente afneemt maar dat de overheadkosten voor onze gemeente fors toenemen ten opzichte van de bestaande kosten van de over te dragen werkzaamheden.

Gezien de genoemde besparingsvoorbeelden door WagenaarHoes neem ik, ondanks twijfels hierover, gemakshalve aan dat de onder het kopje “Financieel beeld 2015 – 2017” genoemde financiële problemen voor 2015 en volgende jaren opgelost zouden kunnen worden door een ambtelijke fusie.

Ik wijs u naast de financiële effecten echter op de (bijna dagelijkse) berichtgeving over de slechte democratische controleerbaarheid, de uitholling van de functie van de gemeenteraad en de financiële risico's van Shared Service Centres (SSC's) en regionale samenwerkingsverbanden in Binnenlands Bestuur, Gemeenten.nu, De Nederlandse Vereniging voor Rekenkamers en Rekenkamercommissies en de Bank van Nederlandse Gemeenten.

Fusie

Voor de fusie Alkmaar / de Rijp / Schermer werd een bijdrage ontvangen van het rijk van liefst € 8 miljoen. Over de besteding daarvan hoeft geen rekenschap te worden afgelegd. Deze bijdrage kan ingezet worden voor het fusieproces maar ook voor andere zaken. Mocht dit aan de orde komen dan lijkt een claim, minimaal op een gedeelte van deze bijdrage, gerechtvaardigd. Daarnaast vallen bij een fusie ook minmaal de kosten weg van de gemeenteraad, griffier, burgemeester en wethouders, gemeentesecretaris en (grotendeels) het ondersteunend ambtelijk apparaat en de huisvestingskosten (ruwe inschatting: € 1 miljoen) te weten:

Raad en griffier € 110.000, Burgemeester € 135.000, wethouders € 150.000, ondersteuning college € 140.000, gemeentesecretaris € 100.000, ondersteunend ambtelijk apparaat en extra huisvestingskosten € 365.000

Beleid 2014 en volgende jaren

De organisatie is gebaat bij spoedige duidelijkheid.

Een ambtelijke en / of bestuurlijke – fusie heeft al gevolgen voor het beleid in 2014:

- o financieel

- o automatisering
- o personeel
- o overig
- Financieel
  - o Zo mogelijk langjarige afspraken maken met belangrijke voorzieningen en instellingen in de gemeente (veilig stellen naar de toekomst toe)
  - o Verhouding Reserves, Belastingen en Investerings nader te worden bezien aangezien deze zijn betaald door de inwoners van H. en S.
  - o Wellicht versneld uitvoeren van onderhoud wegen, gebouwen en bezettingen en uitvoeren van belangrijk geachte investeringen
  - o Dit is geen oproep tot "potverteren" maar wel inzetten reserves voor noodzakelijke - of bijzonder gewenste doelen
  - o Geanticipeerd in de Begroting 2014: incidentele precariobelasting i.p.v. bezuinigingen € 150.000
  - o Na fusiebesluit volgt normaliter preventief provinciaal financieel toezicht
- Automatisering (projectgroep I&A 27 augustus)
  - o Veel voorgenomen investeringen vanwege nieuwe voor CORSA, Melddesk, digitaal berichtenverkeer, Ipads beleidsambtenaren, raadplegen financieel systeem, OV apparatuur
  - o Samenwerking met Bloemendaal (fusiepartner?)
  - o Naast investeren is extra inzet van (interne en / of externe) medewerkers nodig zoals b.v. CORSA
  - o Minimaal voldoen aan wettelijke eisen maar ook meedoen aan noodzakelijke- dan wel zeer gewenste ontwikkelingen
  - o Fusie derhalve niet gebruiken als excuus maar anderzijds niet lichtvaardig besluiten tot ontwikkelingen die veel geld kosten en veel personele inzet vragen
  - o Bespreking in de projectgroep I&A van 27 augustus aanstaande, daarna besluitvorming / eventuele kredietaanvraag in college
- Personeel
  - o Markt gunstig voor werkgever
  - o Pogen sterkhouders van de organisatie te behouden om continuïteit te kunnen waarborgen en ter voorkoming van inhuur van dure externe krachten
  - o Kosten naar de toekomst toe beperken door flexibel om te gaan met pensioendata van medewerkers (en ook hier ter voorkoming van dure externe inhuur)
  - o Vertrek per fusiedatum van medewerkers geeft meer kansen aan medewerkers die wel blijven
  - o Haarlemmerliede en Spaarnwoude is bij alle opties de kleinste gemeente
- Overig o.a.
  - o Anticiperen wanneer partners bekend zijn (I&A, belastingen, financiën e.d.)
  - o Overeenkomst met accountant en andere contracten flexibel maken: handen vrij per fusiedatum om te harmoniseren

Halfweg, 22 november 2013
 Burgemeester en wethouders van
 Haarlemmerliede en Spaarnwoude,
 P.J. Heiliegers, burgemeester

Mr. B.J. Huisman, secretaris

(bedragen in € 1.000)

	Begroting na wijziging 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
0. Algemeen Bestuur	1 420	1 417	1 417	1 417
1. Openbare Orde en Veiligheid	633	633	628	628
2. Verkeer, vervoer en Waterstaat	723	873	873	873
3. Economische Zaken	0	0	0	0
4. Onderwijs	427	402	394	401
5. Cultuur en Recreatie	878	861	849	847
6. Sociale voorz. en maatsch.werk	2 747	2 741	2 741	2 746
7. Volksgezondheid en Milieu	1 567	1 688	1 727	1 779
8. Ruimtellijke Ordening en Huisvesting	1 014	993	993	990
9. Algemene Dekkingsmiddelen	371	385	416	413
So KPL	50	-105	-86	-103
Totaal Lasten	9 830	9 889	9 953	9 991
0. Algemeen Bestuur	-99	-109	-109	-109
1. Openbare Orde en Veiligheid	-26	-26	-26	-26
2. Verkeer, vervoer en Waterstaat	-34	-34	-34	-34
3. Economische Zaken				
4. Onderwijs	-19	-1	-1	-1
5. Cultuur en Recreatie	-57	-56	-55	-54
6. Sociale voorz. en maatsch.werk	-1 131	-1 131	-1 131	-1 131
7. Volksgezondheid en Milieu	-1 448	-1 448	-1 448	-1 448
8. Ruimtellijke Ordening en Huisvesting	-434	-434	-434	-434
9. Algemene Dekkingsmiddelen	-6 674	-6 506	-6 512	-6 484
Totaal Baten	-9 921	-9 744	-9 749	-9 720
Resultaat voor bestemming Reserves	-91	145	203	271
Dotaties Reserves	328	268	253	245
Onttrekking Reserve	-244	-369	-339	-339
Saldo Mutatie Reserves				
Resultaat na bestemming Reserves	-7	43	118	177
	positief	negatief	negatief	negatief